

Boka i bruk

I dei følgjande bokpresentasjonane møter de lærarar som har brukt ny litteratur i klasserommet med elevane sine. Desse korte glimta frå autentiske klasseroms-situasjonar er ikkje meint som fasit for korleis arbeidet med ny litteratur i klasserommet skal vera, snarare som ei inspirasjonskjelde til eige arbeid med ny litteratur.

Presentasjon

Boka presenterer ingen sammenhengende fortelling. I denne boka assosierer forfatteren rundt fenomenet gris og leker seg med kjente ord og uttrykk. Som baksideteksten antyder er dette en grundig presentasjon av *den korpulente skapningen med det dårlige ryktet*. Bokas forside presenterer en saklig forfatter – *odelsgutt Ragnar Aalbu* – som har studert grisen inngående, med forstørrelsesglass. Bildene er enkle og illustrerer karakteristiske trekk på en fantastisk måte: *Rånere holder seg helst ved nærmeste gatekjøkken* er et av mange eksempler. Her har Aalbu tegnet rånete biler og griser som spiser pølser utenfor gatekjøkkenet. Den ene grisen har på seg ei t-skjorte med påskriften *Tøff i trynet*. Eksemplet viser at denne bildeboka ikke er beregnet på de yngste ungene, tvert imot vil vi ha større glede av boka jo eldre vi er. Språket har en dobbeltbunn: *To av tre griser liker turer i skog og mark*. Det kreves også en viss modenhet for å kunne oppfatte de

intertekstuelle elementene i boka.

Boka i bruk

Bildeboka ble denne gang brukt som en igangsetter til skriving. Jeg plukket ut noen grisekarakteristikker fra boka og ba elevene skrive en fortelling som passet.

To av tre griser liker turer i skog og mark.

De fleste griser liker å feriere i utlandet.

Kunstneriske griser foretrekker å jobbe med marsipan.

Grunnen til at få griser kjører som svin, er at det koster flekk.

Griser eksploderer uhyre sjelden.

Elevene kunne skrive en fortelling om firbeinte griser, eller de kunne la mennesker være griser. Aalbu har laget et galleri over de ulike svinetypene: *sofagris, heldiggris, gammel gris, kosegris osv.* Elevene brukte tankekart i planleggingsfasen. Mens elevene var i gang med å lage tankekart og planlegge skrivingen, fikk de bla i bildeboka. I tråd med prosessorientert skriving var boka en del av førskrivingsfasen.

De fleste elevene ble fascinert av Ragnar Aalbus spenstige språk og bilder, og mange av dem ble inspirert til å gi fortellingen en humoristisk vinkling. Særlig guttene ble heftet på overdri-

velser og det humoristiske: *Slekta var delt i to og hadde hatet hverandre siden 1743 fordi de kjempet om å ha den beste svineribba..... Han var så full at han skjøt med hagla si og datt over den vesle grisen Matilda.*

Jentene skrev i større grad litt koselige dyrefortellinger: *Snaffy listet seg ut av fjøset så stille han kunne for ikke å vekke noen, deretter snek han seg inn kattedøren.* Her fikk grisene være griser, samtidig som de ble tillagt noen menneskelige egenskaper. *Gisle løp bort til grisebingen og klemte mammaen sin.*

Noen få av elevene lot mennesker være svin og skrev reflekterte fortellinger om miljøvern og luftforurensing: *Hvis vi skal grise til jorda slik vi gjør nå, kommer ikke de etter oss til å ha noe!* En elev grep tak i fråtseri og fett. Han beskrev feite tante Jessica som *finkjemmer hvert hjørne av butikken og kjøper så mye at hun så vidt kommer ut med alle handleposene.*

Erfaringer

Humor og de flotte språklige formuleringene i *Grundig om gris* skapte skrivelyst i hele elevgruppa. Ingen av elevene ble sittende passive og fundere på hva de skulle skrive om. Slik gav boka skrive tips knyttet til tema. Bildeboka stimulerte elevenes fantasi, enten enkeltelevener klarte å oppfatte dobbeltbetydningen av ord og uttrykk eller ei. Alle fant noe som de syntes var morsomt, ord eller bilder. Men det viktigste var kanskje at Aalbus språktone hjalp dem til å tore å leke seg med ord. Boka gav tilgang til et annet språk. Det var viktig, og det viser hvordan litteraturen kan gi elevene tilgang til et språk som er noe mer enn hverdagsspråket. Boka ble på mange måter et støttende stillas (jf.). Elevene skrev spenstigere enn de normalt gjør, og selv de mest saksorienterte elevene flettet inn noe humor i tekstene sine. Dette er en svinaktig morsom bok!

DE FLESTE GRISER LIKER Å FERIERE I UTLANDET!

”De fleste griser liker å feriere i utlandet!” snøftet lille Snaffy til moren sin. Han var utrolig sint siden eierne deres skulle reise til Syden uten dem! Og de skulle ta med seg katten sin, så hvorfor kunne de ikke ta med seg en liten søt grisunge? ”Det har seg slik at griser ikke får reise til utlandet, vi er gårdsdyr så vi må være igjen her på gården, slik er det bare Snaffy!” Snaffy kunne ikke fatte det! Gårdgutten Ola sa jo alltid at han var hans beste venn, og bestevenner skulle jo dra på ferie sammen.

Med ett gikk døren opp og inn kom Ola. ”Jeg beklager virkelig Snaffy, men jeg får ikke lov å ta deg med til Syden...”

GRISER EKSPLODERER UHYRE SJELDEN

Miljøsvinet Tor som bor i tobarns familien Haugland eksploderer aldri selv om moren hans kjefter på han hele tiden. Han er en veldig psysisk behersket type i motsetning til faren, noe som moren finner rart og irriterende. Han har aldri dusjet på tre år selv i gymnastikken dusjer han aldri, selv om han roter i miljøkonteineren ved ICA.

En dag kommer moren glad og fornøyd hjem. Hun har vunnet en tur for tre til Hellas. Tor blir også glad helt til moren sier at hvis han skal bli med må han dusje til varmtvannet går tomt, ellers kan han bli igjen med faren, Torleif, som er like ille som Tor. For første gang på tre år skal miljøsvinet Tor dusje, men Tor er sleip.

KUNSTNERISKE GRISER FORETREKKER Å JOBBE MED MARSIPAN

”Kunstneriske griser foretrekker å jobbe med marsipan,” sier grise pappa til grisungen. ”Da jeg var ung hadde jeg en marsipanutstilling,” fortsetter grise pappa. ”Fortell!” sier grisungen spent.

”Ja det var slik at jeg var en kunstnerisk gris og ville gjøre noe som ingen andre hadde gjort før, så jeg satte i gang med å bake masse forskjellige ting. Fra bolletårn til sjokoladefotballbaner. Men så kom jeg på den fantastiske tanken å lage en skulptur av meg selv, men jeg visste ikke hva jeg skulle gjøre med det så jeg spurte bestemor om hun hadde noen forslag og det hadde hun. Hun sa jeg kunne bruke marsipan, og det gjorde jeg.”